

Стаднік С. О.

СУТНІСТЬ ТА УМОВИ ІСНУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Будь-який ринок може функціонувати тільки за умов поєднання робочої сили і засобів виробництва. Ринок праці, на якому формуються попит і пропозиція робочої сили, посідає центральне місце серед інших ринків.

Ринок праці в широкому значенні – це система економічних відносин, що складаються між суб'єктами, які формують робочі місця і суб'єктами, які претендують на них.

Ринок праці у вузькому значенні – це співвідношення пропонованих робочих місць і суб'єктів, що претендують на них.

Ринок праці виконує специфічні функції: суспільного розподілу праці; інформаційну; посередницьку; стимулюючу, а також досягнення рівноваги між попитом і пропозицією робочої сили; вирішення питань зайнятості та підтримка безробітних.

Ринок праці можна класифікувати, виходячи із різних критеріїв. Так, за ознакою структури господарства розрізняють ринки праці окремих галузей, окремих видів діяльності, групи господарств з різними формами власності.

За ознакою рівня економічного розвитку розглядають ринки праці регіонів, згрупованих залежно від рівня ВВП, оплати праці, доходів населення.

За територіальною ознакою розрізняють ринки праці: місцевий, регіональний, національний, міжнародний (транспортний та світовий).

За змістом ринок праці поділяють на потенційний, циркулюючий та внутрішньофірмовий.

За демографічними ознаками існують:

- ринок праці молоді
- ринок праці осіб передпенсійного віку та пенсіонерів
- ринок праці жінок

Забезпечення відповідності між попитом на робочу силу та її пропозицією за обсягом і структурою для досягнення їх ефективної збалансованості відбувається за допомогою регуляторів ринку праці.

Основними функціями сучасного ринку праці є: суспільний поділ праці,

інформаційна, посередницька, професійна консультація, регулююча, ціноутворююча, пропорційність розподілу робочої сили та резервна.

Вказані функції тісно пов'язані між собою і доповнюють одна одну. Вони характерні для всіх видів ринку праці: внутрішнього, зовнішнього або потенційного, та для циркулюючого, що складають національний ринок праці.

Крім того, існують такі різновиди ринку праці, як відкритий і прихований.

Коли пропозиція робочої сили перевищує попит на неї, з'являється надлишок робочої сили, тобто безробіття.

Коли попит на робочу силу перевищує її пропозицію, це означає нестачу, дефіцит робочої сили з усіма відповідними наслідками.
